

Linnéuniversitetet

Kandidatuppsats

IS mobilisation av följare och framtida visioner

*- En diskursanalys av Islamiska Statens
propagandamagasin Dabiq Magazine*

Författare: Andreas Brager
Handledare: Torsten Löfstedt
Examinator: Johan Adetorp
Termin: VT16
Ämne: Religionsvetenskap
Nivå: Grundnivå
Kurskod: 2RKÄ2E

Abstract

The aim of this study has been to find out what methods the Islamic State are using in order to mobilize their followers and strengthen the organization. The purpose of this essay has also been to find out what the dreams and visions the Islamic state has for the future. From a discourse analytical approach, the Islamic State propaganda newspaper *Dabiq Magazine* has been analyzed based on how well the material is consistent with Lincoln's theories on cultural identity and Jameson's theory on historical identities and myths. The results showed the Islamic state's conscious strategy of portraying itself as the religion's only true interpreter and that religion holds a central domain of the collective identity as the Islamic State intends to create for the organization. The analysis also shows the Islamic state's dreams and visions for the future that are primarily manifested by the organization's power ambitions but also by apocalyptic references to prophecies from holy scriptures in the Quran.

Nyckelord

Islamiska staten, jihadism, fundamentalism, propaganda, sociala medier

Tack

Jag vill särskilt tacka min fantastiska sambo som under uppsatsskrivningens gång uppmuntrat mig till att tänka i nya banor och hållit igång min entusiasm gentemot uppsatsen. Utan detta stöd hade slutprodukten inte alls blivit vad den blev, och för detta stöd är jag mycket tacksam. Jag vill också tacka min handledare Torsten Löfstedt som givit inspiration och värdefull feedback under uppsatsens gång. Ett tack bör också riktas till professor Stefan Arvidsson som också han bidragit med tips och idéer som bidragit till att uppsatsen blivit bättre.

Innehåll

1 Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar	2
1.2 Disposition	2
1.3 Tidigare forskning	3
1.4 Material och metod	6
1.5 Urval	7
2 Teori	8
2.1 Ideologi	8
2.2 Framtida visioner	10
3 Bakgrund	11
3.1 Islamiska Staten	12
3.2 Religion och politik	15
3.3 Närvaro på sociala medier	18
4 Resultat och analys	20
4.1 Dabiq Magazine 13	20
4.1.1 Ideologi	20
4.1.2 Framtida visioner	23
4.2 Dabiq Magazine 14	24
4.2.1 Ideologi	24
4.2.2 Framtida visioner	26
5 Sammanfattande slutsats	28
5.1 Genom vilka kommunikativa metoder försöker IS mobilisera sina följare och stärka den egna organisationen?	28
5.2 Vilka drömmar och visioner har IS för framtiden?	29
6 Avslutande diskussion	30
7 Didaktisk reflektion	31
Referenser	I
Bilaga A: Analys av Dabiq Magazine 13	V
Bilaga B: Analys av Dabiq Magazine 14	V

1 Inledning

It is tempting, in the face of such horror, to regard the authors of these deeds as evil incarnate: persons bereft of reason, decency, or human compassion. Their motives, however - as revealed by the instructions that guided their final days—were intensely and profoundly religious ... Rather than being a divine and unfailing ground of morality, religion begins with a human discourse that constructs itself as divine and unfailing, through which deeds - any deeds - can be defined as moral. It was their religion that persuaded Mohamed Atta and eighteen others that the carnage they perpetrated was not just an ethical act, but a sacred duty.¹

Den Islamiska staten (IS), som går under många namn, däribland Daesh, har blivit känd för sina tyranniska metoder och hänsynslöst dödande av såväl muslimer som icke-muslimer. Föga förvånande har detta medfört att organisationen idag i princip har hela världen emot sig, vilket i teorin borde betyda att dess chanser att och nå ytterligare framgångar är minimala. Trots massivt motstånd världen över har dessvärre det internationella samfundet fått bevittna en rörelse som mycket tack vare modern teknik och sociala medier förefallit trotsat naturlagarna och behållit ställningen som en av världens mest fruktade terrororganisationer.

Sedan Islamiska statens utropande av ett nytt kalifat har organisationen blivit beskriven som ”det största möjliga hotet mot stabilitet i Mellanöstern och den muslimska världen i modern tid”.² Organisationen bidrar inte bara till att skapa instabilitet och osäkerhet i sitt närområde, utan uppmuntrar och sprider terror också utanför området i Mellanöstern. Enbart under den senaste tiden från januari 2015 till april 2016 har ett 80-tal terrorattacker genomförts av IS eller av personer/grupper som inspirerats av IS. Dessa attacker har framförallt genomförts i länder som Saudiarabien, Turkiet, Libyen, Egypten och Jemen men i eskalerande takt allt oftare också i Frankrike, USA, Bangladesh och nu senast i Bryssel, Belgien i mars 2016.³

Ett sätt att ta reda på motiven bakom IS grymhet och av många upplevda ondska, är att studera dess egna utgivna material där många av IS aktiviteter beskrivs i syfte att

¹ Lincoln, Bruce. 2006, s 16.

² Rashid, Ahmed. I *The Islamic State: a brief introduction*, Lister, Charles R. 2015, s 4.

³ nytimes.com, 2016-05-09.

glorifiera dess verksamhet och rekrytera nya jihadister. Att undersöka de kommunikativa metoder som IS använder sig av för att mobilisera följare, stärka den egna organisationen och försöka ta reda på vilka drömmar och visioner IS har för framtiden, är ett mycket viktigt steg i att öka förståelsen för organisationen som helhet. Inte minst i synnerhet för att förstå vilka bakomliggande faktorer som bidrar till legitimeringen av dess handlingar och vad som driver organisationen framåt. Det är först då kunskap förvärvas om de ideologiska drivkrafterna bakom en organisation som IS som de mest effektiva åtgärderna kan sättas in.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att undersöka vilka metoder som IS använder sig av för att mobilisera följare, stärka den egna organisationen och att försöka ta reda på vilka drömmar och visioner IS har för framtiden. Genom att analysera de två senaste utgåvorna av IS internetmagasin *Dabiq magazine* är intentionen att söka fastslå den bakomliggande diskursen för att sedan svara till nedanstående frågeställningar.

- Genom vilka kommunikativa metoder försöker IS mobilisera sina följare och stärka den egna organisationen?
- Vilka drömmar och visioner har IS för framtiden?

1.2 Disposition

Uppsatsens disposition inleds med en presentation av tidigare forskning som är relevant för det område som uppsatsen behandlar, med en kort sammanfattning av respektive verk och dess eventuella bidrag till uppsatsens innehåll. Sedan presenteras uppsatsens material och metod där uppsatsens studieobjekt, de två senaste utgåvorna av magasinet *Dabiq Magazine* presenteras kortfattat följt av en presentation av uppsatsens metod som är kritisk diskursanalys (CDA). Denna följs av en översiktlig redovisning av kritik som riktats mot metoden för att informera läsaren om metodens brister. Efter denna del följer en presentation av uppsatsens teori som grundar sig på Bruce Lincolns teorier om religiösa organisationers metoder att mobilisera följare och stärka sina institutioner och Fredric Jamesons teorier om texters användning av positiv respektive negativ hermeneutik i syfte att skapa drömmar, utopier och visioner för framtiden.

Därefter följer uppsatsens bakgrundsdel med förhoppning om att erbjuda läsaren värdefull bakgrundsinformation om de händelser och begrepp som uppsatsen behandlar. Vidare presenteras diskursanalysen av *Dabiq Magazine* 13 och 14 strukturerat efter tidigare nämnda teoretiska utgångspunkter. Sammanfattning ges därefter där frågeställningarna besvaras följt av en diskussion i slutet av uppsatsen där förslag till vidare forskning presenteras. Slutligen ges en didaktisk reflektion om innehållet i uppsatsen och hur det kan behandlas i pedagogiska situationer i relation till det centrala innehållet i kursen Religionskunskap på gymnasiet.

1.3 Tidigare forskning

The Jihadis Return – ISIS and the New Sunni Uprising är skriven av den världsberömda mellanösternkorrespondenten Patrick Cockburn och var en av de första böckerna som publicerades om historien bakom IS. I boken ges en intressant redogörelse för IS uppgång och de bakomliggande faktorer som bidrog till att organisationen fick ett sådant starkt fäste under en så relativt kort period. I denna uppsats används Cockburns verk för att ge relevant bakgrundsinformation till läsaren.⁴

Emilio Ferrara har vid *School of Informatics and Computing of Indiana University* i USA forskat kring hur organisationer likt IS använder sig av sociala medier för att föra ut sina budskap. Ferraras forskning används i denna uppsats tillsammans med övrig forskning på området för att översiktligt redogöra för IS användning av sociala medier.⁵

Gilles Kepel som är professor i islamogistudier vid Sciences-Po i Paris redogör i sitt översiktsverk *Kampen om Islam* för jihadismens historia och ger värdefull bakgrundshistoria till de extrema nätverk som började växa sig starka i kölvattnet av de stora styrkemätningarna mellan Sovjetunionen och USA på 1980-talet – vars verksamhet agerat inspiration åt dagens IS. I denna uppsats används Kepel i syfte att ge läsaren värdefull bakgrundshistoria om den moderna jihadismen.⁶

⁴ Cockburn, Patrick. *The Jihadis Return – ISIS and the New Sunni Uprising*. 2014.

⁵ Ferrara, Emilio. *Manipulation and abuse on social media*. 2015.

⁶ Kepel, Gilles. *Kampen om islam*. 2006.

Aaron Y. Zelin har för den amerikanska tankesmedjan *Washington Institute for Near East Policy* skrivit en rapport 2014 om de historiska och ännu existerande maktförhållandena mellan olika extrema islamistiska nätverk. I rapporten ges detaljerad information om den organisatoriska bakgrunden som ledde fram till skapandet av dagens IS och dess ledarhierarki. I denna uppsats används Zelins rapport för att beskriva bakgrunden till den organisationsstruktur som är gällande för dagens IS.⁷

J.M. Berger och Jonathon Morgan har under rubriken *The ISIS Twitter Census - Defining and describing the population of ISIS supporters on Twitter* för den Washingtonbaserade tankesmedjan Brookings Institution publicerat resultatet av en omfattande undersökning om IS närvaro och användning av Twitter. Materialet utgör en i mängden av rapporter som visar på IS aktiva roll på sociala medier som en del av organisationens psykologiska krigföring. Materialet används i denna uppsats för att bidra med information om IS och övriga jihadistorganisationers närvaro på sociala medier.⁸

Thomas Elkjer Nissen har för Försvarshögskolan i Danmark forskat närmare på vilka målgrupper som IS riktar in sig på genom sin sociala medier-strategi och kan genom sin forskning konstatera att IS användning av sociala medier är synnerligen välplanerad och målgruppsfokuserad. Tillsammans med övrig forskning på området bidrar Elkjer Nissen med att tillfoga värdefull information till uppsatsens bakgrund gällande IS användning av sociala medier.⁹

Islamiska Statens ikonoklasm - En studie om IS motiv och måltavlor vid förstörelsen av historiska, religiösa och kulturella arv är skriven av Pontus Samuelsson vid Institutionen för kulturvetenskaper vid Linnéuniversitetet 2016. I studien redogör Samuelsson för de motiv och argument som använts av Islamiska staten för att motivera jihadistorganisationens förstörelse av byggnader och föremål av kulturellt, religiöst och

⁷ Zelin, Aaron Y. *The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement*. 2014.

⁸ Berger, J. M. och Morgan, Jonathon. *The ISIS Twitter Census - Defining and describing the population of ISIS supporters on Twitter*. 2015.

⁹ Elkjer Nissen, Thomas. *Terror.com: IS's Social Media Warfare in Syria and Iraq*. 2014.

historiskt värde. I studien redogörs också vilka sorters byggnader och föremål som är särskilt utsatta för förstörelse och varför.¹⁰

The spark has been lit – En diskursanalys av Islamiska Statens tidning Dabiq Magazine är en kandidatuppsats skriven av Ida Franzén vid Institutionen för kulturvetenskaper vid Linnéuniversitetet 2015. I uppsatsen ämnar Franzén undersöka hur IS konstruerar traditionell muslimsk politik så som den beskrivs av författarna Dale F. Eickelman och Piscatori. I uppsatsen försöker Franzén också svara på varför IS muslimska politik ser ut som den gör.¹¹

Bilden av Islamiska staten – en analys av hur jihadiströrelsen använder sig av rörligt bildmaterial är en kandidatuppsats skriven av Linnea Kihlström vid Södertörns högskola 2014. I uppsatsen undersöker Kihlström hur IS använder sig av sitt rörliga bildmaterial i sin kommunikation utåt. Kihlström försöker även undersöka syftet bakom det publicerade materialet samt ifall det förekommer återkommande teman i filmerna.¹²

Denna uppsats som ämnar svara på vilka kommunikativa metoder som IS använder i syfte att mobilisera följare, stärka den egna organisationen och IS drömmar och visioner för framtiden genom Dabiq Magazine skiljer sig gentemot tidigare forskning på ett antal punkter. Uppsatsens teoretiska ansatser urskiljer uppsatsen tydligt gentemot tidigare arbeten och bidrar genom dess särpräglade art till att ny kunskap kan bildas om organisationens mobilisering av följare och inte minst om dess visioner om framtiden. Tidigare forskning behandlar dels IS organisatoriska struktur och relation till andra extremistiska nätverk, jihadismens uppkomst, förstörelsen av historiska byggnader, IS användning av muslimska termer och uttryck i sin kommunikation och organisationens användning av rörligt bildmaterial. Den större mängden forskning om organisationen behandlar dock organisationens användning och framgångar med sociala medier, framförallt på Twitter. Med bakgrund av den tidigare forskning jag tagit del av har

¹⁰ Samuelsson, Pontus. *Islamiska Statens ikonoklasm - En studie om IS motiv och måltavlor vid förstörelsen av historiska, religiösa och kulturella arv*. 2016.

¹¹ Franzén, Ida. *The spark has been lit – En diskursanalys av Islamiska Statens tidning Dabiq Magazine*. 2015.

¹² Kihlström, Linnea. *Bilden av Islamiska staten – en analys av hur jihadiströrelsen använder sig av rörligt bildmaterial*. 2014.

emellertid ingen behandlat på vilka sätt organisationen ämnar mobilisera följare och stärka den egna organisationen genom *Dabiq Magazine*. Inte heller har tidigare forskning av den jag kunnat finna, försökt svara på IS drömmar och visioner för framtiden. Genom denna uppsats med just detta fokus är det således min förhoppning att kunna bidra till forskningen på området med dessa nya perspektiv.

1.4 Material och metod

Materialet som ämnas studeras i denna uppsats är de två senaste utgåvorna av IS egna propagandamaterial *Dabiq magazine*. Materialet utkommer regelbundet genom spridning via sociala medier och ansvarig för utgivningen är al-Ḥayāt Media Center, vars status kan rubriceras som IS produktionsbolag. Materialet riktar sig till internationell publik på flera språk med tydligt rekryteringssyfte där organisationen ämnar nå jihadisterna som sympatiserar med IS mål och som önskar gå med i organisationen.

Då många av de begrepp som förekommer i materialet är okända för den breda allmänheten kommer databaser som erbjuder mer djupgående förklaringar av dessa, att användas. Standardreferensverket *Encyclopaedia of Islam* har i denna uppsats använts på detta sätt, som på liknande sätt också använts av forskare och studenter i islamiska studier vilket ger anledning att tro att de håller hög akademisk standard. Bland tidigare forskning på området har även Ida Franzén och Pontus Samuelsson använt detta referensverk på liknande sätt.

Uppsatsens metod är kritisk diskursanalys (CDA). Denna metod är lämplig eftersom den har för avsikt att analysera relationen mellan ett specifikt textinnehåll och den sociokulturella praktiken inom vilken texten tolkas.¹³ För CDA-forskare definieras en diskurs som en social praktik med framförallt två uppgifter; *konstituerandet* av den sociala världen och det faktum att den *konstitueras* av andra sociala praktiker. Med andra ord bidrar inte enbart diskursen till att forma och förändra redan existerande sociala strukturer och processer utan är samtidigt en avspegling utav andra strukturer och processer.¹⁴ Målet med analysen är därför att kartlägga och belysa sambanden

¹³ Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. 2000, s 75.

¹⁴ Ibid, s 67-68, 71.

mellan språkbruket i det studerande material och den sociala praktik inom vilken den brukas. Särskilt fokus läggs därför på upprätthållandet av den sociala ordningen och social förändring.¹⁵

1.5 Urval

Det finns uppenbara verifikationsproblem med anledning av den stora spridning av propaganda och material som rör IS. Många gånger går det endast att göra antaganden om att material är producerat av någon eller några personer med kopplingar till IS, vilket gör det svårt ur vetenskapssynpunkt att dra slutsatser kring organisationens verkliga uppfattningar och drivkrafter. Av dessa anledningar behöver ett urval göras utifrån vilket material som med säkerhet går att fastslå är producerat av IS och således kan sägas representera organisationens ståndpunkter. Av naturliga skäl går det i detta fall inte att ta kontakt med organisationen ifråga för att verifiera upphovsmannen bakom materialet. Kontaktuppgifter till ansvarig utgivare som vi i vanliga fall förväntas erbjudas, existerar föga förvånande inte i detta fall. Urvalet i denna uppsats kommer av ovanstående skäl därför att bestå av att innefatta sådant material som med säkerhet är producerat av IS.

Med bakgrund av ovanstående urvalsdiskussion kommer jag att använda mig utav IS egna nyhets- och propagandatidning *Dabiq magazine*. Anledningen till att just detta material används är just tillförlitligheten att materialet är producerat av IS, vilket också stärks av att tidigare publikationer av materialet använts av forskning som en informationskanal från IS, i flera oberoende studier inom området. Jag kommer även av utrymmesskäl att begränsa mitt material till två utgåvor av publikationen. Då varje enskild utgåva av materialet erbjuder ett omfattande text- och bildmaterial är det min mening att det begränsade antalet utgåvor inte utgör ett problem i sig då materialet är av sådan stor omfattning. Däremot är det av stor betydelse att minst två publikationer av skriften är med i analysen, då det bidrar till att materialet blir mer representativt för skriften som helhet. Genom att flera publikationer av skriften används säkerställs på ett mer tillfredsställande sätt att materialet ger uttryck för skriften som helhet än om enbart en utgåva av skriften hade använts.

¹⁵ Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise. 2000, s 76.

Då publikationerna av tidningen utkommer löpande bidrar detta arbete dessutom till att komplettera forskningen på området genom att tillfoga dagsaktuellt material som tidigare forskning ej haft tillgång till.

Forskning om organisationer som IS bedrivs idag utifrån många olika ämnesdiscipliner, där det religionsvetenskapliga enbart utgör en i mängden. Då denna uppsats utgår ifrån den religionsvetenskapliga forskningsdisciplinen gör den inte anspråk på att erbjuda en heltäckande redogörelse på området, även om andra ämnesområdens bidrag kan vara likväl så viktiga och relevanta för att tillmötesgå alla de dimensioner som inryms i de uppställda frågeställningarna.

2 Teori

Nedan presenteras de teoretiska utgångspunkter som ligger till grund för uppsatsen. Det teoretiska materialet utgörs dels av Bruce Lincolns teori om religiösa organisationers användande av idéer, attityder och känslor i syfte att mobilisera följare, befullmäktiga, konsolidera och naturalisera den egna organisationen. Förutom Lincoln används i denna uppsats även Fredric Jamesons hermeneutiska teori om texters användning av historiska identiteter och mytbildningar.

2.1 Ideologi

I sin bok *Holy Terrors – Thinking about Religion after September 11* presenterar Bruce Lincoln, professor i Religionshistoria vid University of Chicago, en rad olika teorier beträffande religioners påverkan på människors liv. Boken skrevs som ett bidrag till den diskussion som startade efter terrorattackerna på Twin Towers i New York 2001 där det i såväl politiska, kulturella och vetenskapliga kretsar rådde delade meningar om varifrån dessa handlingar hämtat sin kraft och inspiration ifrån. Den särskilda teori som kommer att belysas i denna teoriöversikt är Lincolns teori om relationen mellan religion och kultur (*On the Relation of Religion and Culture*).¹⁶

Lincoln redogör inledningsvis för en kulturs tvetydliga innebörd av att vara en kategori vars innehåll huvudsakligen bygger på två fenomen: en grupp eller samhälle (som i ”min kultur” = mitt folk) samt kollektiv identitet (som i ”vår kultur” = våra vanor, seder

¹⁶ Lincoln, Bruce. 2006, s 51.

osv).¹⁷ Olika grupper kan, enligt Lincoln, på detta sätt omedvetet eller medvetet visa sig tillhöra en viss kultur genom sitt språk, kroppsspråk, klädval, matvanor och/eller genom deltagandet i vissa vardagliga eller ceremoniella aktiviteter. Kulturell identitet och känslan av att tillhöra en viss kultur sker dock inte per automatik vid födseln utan är framförallt resultatet av en process av långsam anpassning till den omkringliggande miljön. Människor förväntas lära sig att reproducera de uttryck som inom den givna kulturen har blivit till norm. På samma sätt tenderar de som faller utanför normen, såvida de exempelvis inte är av kategorin barn vars outsider-status kan accepteras då de inte ännu är fullärda, att betecknas som främlingar och ”annorlunda”. Utifrån detta resonemang är det möjligt att förstå hur viktig betydelsen av ”kultur” för en grupp är, eftersom den konstruerar själva ramarna för mobilisationen av gruppen, dess kollektiva identitet och skapar en inre solidaritet som är och varit synnerligen viktigt för gruppens själva existens.¹⁸

Lincoln beskriver att religion genom sin unika transcendentia ställning inom de flesta kulturer nyttjat rollen som stabiliserare och legitimerare av normer och värderingar i samhällen. Alternativet till den stabiliserande funktion som religion spelar i kulturer, står allmänna uppfattningar om en kulturens gemensamma ”värderingar”, etik och estetik. Utan närvaron av religion tenderar samhällen grundade på för stunden accepterade värderingar, etik och estetik att vara desto mer instabila eftersom dessa domäner befinner sig i ständig förändring som ett resultat av att vara ständigt ifrågasatta och debatterade inom gruppen.¹⁹ Genom att hänvisa till religiösa föreställningar, är det enligt Lincoln således möjligt för grupper som vill bevara rådande värderingssystem, att slå undan benen för social förändring. Under upplysningstiden skedde ett skifte från ett tillstånd där religionen utgjorde kulturernas centrala domän till det att filosofi, litteratur, konst och journalism fick allt starkare ställningar samtidigt som religionen började att ses som en privatsak. En annan sektor i samhället som vunnit större inflytande på bekostnad av religionens tillbakagång menar Lincoln är handeln och ekonomin. Allteftersom religionen förlorade sin roll som stabilisator åt estetiken och etiken så började modet och det estetiska omdömet inom befolkningar att flyta mer fritt och omställningar ske betydligt snabbare. Genom dessa attitydförändringar möjliggjordes

¹⁷ Lincoln, Bruce. 2006, s 51.

¹⁸ Ibid, s 52.

¹⁹ Ibid, s 56-57 jmf Berger, Peter i Geels, Antoon och Wikström, Owe m.fl. 2012, s 63-65.

uppkomsten av mode som en industri och ett snabbt växande kapitalistiskt ekonomiskt system som inte enbart tillverkar varor utan också har för avsikt att vilja förändra människors begär och ändra vanor, eftersom dessa anses vara temporära.²⁰

Utifrån detta resonemang menar Lincoln att samhällen skulle kunna beskrivas utifrån föreställningen av att tillhöra antingen det ena eller det andra av två logiska motpoler av kulturformsmodeller. En *maximalistisk* kulturformsmodell där religionen intagit ställningen som kulturens centrala domän eller en *minimalistisk* kulturformsmodell där det istället är ekonomin som är kulturens centrala domän.²¹

Denna teori kommer att användas i syfte att identifiera på vilka sätt IS använder sitt material för att mobilisera följare, stärka sin organisation och konstruera sin kollektiva identitet. Dessa aspekter av IS verksamhet bidrar till att frambringa ökad insikt om organisationens ideologi, utifrån vilken det är möjligt är öka förståelsen av IS handlingar och överväganden i teologiska, kulturella och politiska frågor.

2.2 Framtida visioner

Litteraturkritikern Fredric Jameson ger i sin bok *The political unconscious: narrative as a socially symbolic act* många exempel på hur olika typer av texter kan tolkas utifrån en hermeneutisk tradition. Boken riktar särskilt fokus på tolkningen av historiska identiteter och mytbildningar i texter som Jameson menar går att dela upp i två huvudkategorier; en positiv och negativ hermeneutik. Dessa två olika hermeneutiska kategorier skiljer sig på så sätt att den positiva hermeneutikern å ena sidan i högre grad tenderar att filtrera bort historiska skillnader och förstärka likheterna mellan människor som lever idag och de mer primitiva samhällen som existerade i en ofta uppfattad som mytisk historia långt tillbaka i tiden. Denna positiva hermeneutik lägger således mindre fokus på de skillnader som kommit ur de kapitalistiskt inspirerade förändringar gällande exempelvis arbetsspecialisering och den förändring av kulturella uttryck som detta medfört över tid. I kontrast till detta står den negativa hermeneutiken som istället riktar sitt fokus på att i högre grad förstärka skillnaden mellan den moderna människan och mytiska primitiva kulturuttryck. På detta sätt menar Jameson att den negativa

²⁰ Lincoln, Bruce. 2006, s 58.

²¹ Ibid, s 59.

hermeneutiken arbetar för att förstärka bilden av historiska mytbildningar som helt annorlunda och oigenkännlig för den moderna tidens kapitalistiskt influerade människor, då dessa mytbildningar grundades på människors annorlunda livserfarenheter och socioekonomiska miljö.²²

Jameson illustrerar de två hermeneutiska synsätten genom att beskriva den positiva hermeneutiken som utopisk och den negativa hermeneutiken i överensstämmelse med marxistisk kulturell analys, som ser som sin uppgift att verka avmystifierande gentemot mytiska uppfattningar. Detta då de, enligt marxistisk tradition, bidrar till det falska medvetandet. Jameson betonar samtidigt att den marxistiska teorin ändå inrymmer utopiska drag genom att ha kollektiv enhet som slutmål – även om detta inte innebär att marxismen både utgörs av positiv och negativ hermeneutik.²³

För att förstå sig på en religions fulla potential att påverka människors vardag är slutligen Jamesons uppfattning att såväl en negativ som positiv hermeneutik behöver appliceras på det studerade fenomenet för att bringa kunskap om dess helhet.²⁴

Denna teori kommer att användas i syfte att identifiera hur IS använder sig av historiska identiteter och mytbildningar när de talar om sina egna drömmar och visioner för framtiden. Identifikationen av organisationens drömmar och visioner för framtiden bidrar till ökad kunskap om vilka insatser som kan ge bäst effekt i bemötandet av organisationen i framtiden.

3 Bakgrund

Uppsatsens behandling av Islamiska statens mobilisation av följare, dess drömmar och visioner för framtiden och uppsatsens användande av utgivet material på sociala medier innebär att en rad fenomen behöver förklaras för att underlätta förståelsen av uppsatsens innehåll. Med anledning av detta kommer därför viktiga händelser och begrepp att presenteras nedan. Bakgrundsinformation kommer att rikta in sig på Islamiska statens historia, det särskilda förhållandet som existerar mellan religion och politik när det

²² Jameson, Fredric. 2002, s 117.

²³ Ibid, s 281-282.

²⁴ Ibid, s 286-288.

kommer till organisationens verksamhet, samt dess och andra jihadistorganisationers närvaro på sociala medier.

3.1 Islamiska Staten

Bakgrunden till Islamiska staten (IS) rymmer många dimensioner. En tillräckligt vältäckande och relevant bakgrund behöver dels behandla de mest centrala delarna av IS organisatoriska och filosofiska historia, dels dess anspråk på att återuppväcka det muslimska kalifatet men också behöver problematiken kring organisationens benämning i offentligheten och i media, belysas.

För att förstå sig på drivkrafterna bakom skapandet av Islamiska Staten kan man gå tillbaka till den tidsperiod som den världskända islamologen och professorn vid Sciences-Po i Paris, Gilles Kepel, menar var startgropen till den globala jihadismen. Kepels uppfattning är att den radikala islamism som västvärlden fått erfara genom bland annat terrorattackerna på Twin Towers i New York 2001, till stor del hämtar sin näring i de globala styrkeförhållandena som rådde på 1980-talet. Den radikala islamismen växte sig under denna period allt starkare i efterdyningarna av kriget i Afghanistan där Sovjetunionen stod emot den då USA-stödda jihadistorganisationen al-Qaida. Efter Sovjetunionens nederlag i Afghanistan stärktes organisationens självförtroende vilket ledde till påbörjandet av ett nytt världsomfattande projekt – global jihad. Inspiration bakom projektet hämtades dels från en mytisk, eskatologisk interpretation av islams historia uppbyggd kring fullbordandet av den gudomliga uppenbarelsen, men dels också utifrån de svagheter som man uppfattade fanns i USA:s globala hegemoni. Ledarfigurerna bakom initiativtagarna till den globala jihadrörelsen var Usama bin Ladin från Saudiarabien och den egyptiske medborgaren Ayman al-Zawahiri, som under exil i Sudan, Jemen och Europa kunde pröva sina militära teorier i praktiken. Under talibanernas styre i Afghanistan åren 1996-2001 kunde de två personerna i staden Kandahar sätta sina metoder i bruk i större skala, där man också bedrev träningsläger för jihadister från hela den muslimska världen.²⁵

Inspirationen bakom den ideologi som färgat Usama bin Ladins ideologi kommer framförallt från den tolkning av islam som lärs ut av wahhabitisk islam, tillsammans

²⁵ Kepel, Gilles. 2006, s 80-83 jmf Esposito, John L. 2011, s 280.

med influenser från ideologen Sayyid Qutb, den mest inflytelserika inom modern muslimsk extremism.²⁶ Den wahhabitiska rörelsen startade ursprungligen som en muslimsk väckelserörelse på 1700-talet, men är idag mest känd för sitt inflytande på det saudiarabiska politiska systemet. Wahhabismen förespråkar en mycket sträng interpretation av islam, en inriktning som lägger särskilt fokus på islams renhet och vänder sig starkt emot helgondyrkan och fenomen som heliga klippor och träd som man menar är att likställas med avgudadyrkan.²⁷

En annan person som bin Ladin lärt känna under tiden han låg i krig med Sovjetunionen på 1980-talet var den likasinnade Abu Musab al-Zarqawi som 1999 grundade jihadistorganisationen *Jamaat al-Tawhid wa-l-Jihad (JTJWJ)*. Likheterna som denna organisation hade med al-Qaida är slående, organisationsstrukturen och målen var i stort sett likartade. En viktig skillnad var dock de båda ledarnas respektive socioekonomiska bakgrunder; bin Ladin och hans inre krets härstammade från den välutbildade övre medelklassen medan al-Zarqawi och hans följare kom från fattigare skikt ur samhället med lägre utbildning. Trots dessa skillnader förklarade al-Zarqawi trohet (*baya*) till bin Ladin år 2004 vilket var startskottet till att den nya organisationen *al-Qaeda in Iraq (AQI)* skapades. De båda ledarna var dock inte ense i alla frågor, och de båda kom så småningom att gå skilda vägar, såväl ideologiskt som geografiskt. En ideologisk skillnad mellan de två handlade om vilka grupper som skulle räknas till organisationens fiender. Med bakgrund i den wahhabitiska tanketraditionen och genom bin Ladins närmaste vän och ideolog Ayman al-Zawahiri var bin Ladins uppfattning i frågan att det var de ”orena” institutionerna i världen som var problemet och som skulle bekämpas, inte muslimer. Här skiljde sig al-Zarqawi från bin Ladin som var av uppfattningen att också muslimer vid sidan om icke-muslimer, skulle anses tillhöra gruppen *takfir*, otrogna, och att det således var legitimt att döda också dessa. Dessa skillnader vid sidan om al-Zarqawis mycket aggressivare tillvägagångssätt med brutala halshuggningar och självmordskampanjer mot såväl shiitiska grupper som civila sunni-muslimer gjorde al-Zarqawi attraktiv för utländska jihadistkrigare som ville ansluta sig till honom. Trots varningar från bin Ladins kretsar fortsatte al-Zarqawi sina mer radikala och aggressivare metoder, vilket slutligen ledde till att han i början på 2006 skapade en egen till al-Qaida fristående organisation, *Majlis Shura al-Mujahedin (MSM)*, även om hans personliga

²⁶ Esposito, John L. 2011, s 281.

²⁷ Ibid, s 178, 263.

trohetsed till bin Ladin fortfarande stod fast. Al-Zarqawi dog den 7 juni samma år och den 15 oktober släpptes ett pressmeddelande som deklarerade upprättandet av *the Islamic State of Iraq (ISI)* av ISIs nyttillträdde informationsminister Muharib al-Juburi. Separationen från al-Qaida blev senare ett faktum efter att al-Qaida in Iraq (AQI)s nya ledare efter al-Zarqawi, Abu Hamza al-Muhajir, förklarade baya till ISIs nya ledare Abu Omar al-Baghdadi. Under al-Baghdadis ledning tog man ytterligare territoriell kontroll och i april 2013 hade organisationen även ambitioner på att ta kontroll över delar av Syrien, och bytte därför namn på organisationen till *Islamic State of Iraq and al-Sham (ISIS)*.²⁸

Islamiska staten utropade den 10 juni 2014 ett kalifat över de områden man kontrollerade, efter att ha tagit över den strategiskt viktiga staden Mosul i norra Irak. Organisationen som vid denna tid bytt namn till *Islamic State of Iraq and the Levant (ISIS/ISIL)* lyckades på mycket kort tid skapa ett rykte om sig som mycket aggressivt och militärt effektivt. Uppgifter från striden om staden Mosul vittnar om att det mycket möjligt kan ha varit så få som 1 300 IS-krigare som stod emot Iraks armé innehållande 350 000 soldater vars utbildning och utrustning det investerats motsvarande 350 miljoner svenska kronor i under en 3-års period innan dess. De nästkommande två veckorna vittnade om en konflikt som historien sällan skådat, som snabbt ledde till att IS på kort tid hade lyckats få kontroll över två tredjedelar av norra och västra Irak och bara efter en månad hade IS erövrat mark långt in i både Irak och Syrien. Den politiska geografin i området verkade för en lång tid framöver vara förändrad.²⁹

IS utropande av ett nytt kalifat vittnar om organisationens ambition att knyta an till förmoderna uppfattningar om islamiska institutionsbildningar. Ambitionen att institutionalisera islamsk kultur och värderingar i ett kalifat var en väletablerad strävan bland muslimer mycket länge. Redan efter Muhammeds död år 632 rådde oklarheter kring hans efterträdare och vem som var Muhammeds rätta efterträdare, ledare för den muslimska gemenskapen och kalif för det nyinrättade kalifatet.³⁰

²⁸ Aaron Y. Zelin. 2014, s 1-4.

²⁹ Cockburn, Patrick. 2014, s 11-12.

³⁰ Holt, P.M. "Khalīfa". Encyclopaedia of Islam, Second Edition.

Av flera skäl finns det anledning att problematisera hur organisationen som namngivit sig själv till Islamiska staten ska benämnas i media, eller för den delen i material som denna studie av organisationen. Terrororganisationen IS gör genom sitt namn anspråk på att företräda islam samtidigt som en förkrossande majoritet av världens muslimer inte står bakom den av många muslimer uppfattade som falska version av islam som implementerats i IS-kontrollerade områden. Av dessa skäl används idag andra benämningar av organisationen bland dem som inte bekänner sig som sympatisörer av IS. Ett exempel på detta är benämningen Daesh, efter förkortningen av IS arabiska namn *al-Dawla al-Islamiya fi al-Iraq wa al-Sham* som liknar det arabiska ordet *daes* vars betydelse är ”trampa ned” eller ”krossa”, och *daw’aish*, som betyder ungefär ”trångsynta som tvingar på andra sina åsikter”. Denna benämning är föga förvånande inte omtyckt av IS som förbjudit användandet av benämningen och ska dessutom ha hotat med att skära ut tungan på dem som använder den.

Trots hoten har bland annat den franska, amerikanska och svenska regeringen beslutat att använda benämningen Daesh framför IS i offentliga sammanhang, med förklaringen att benämningen IS riskerar att sudda ut gränserna mellan islam, muslimer och islamister. Andra exempel på benämningar är *Oislamiska staten* som föredras av imamer i Storbritannien och *al-Qaida-separatisterna i Irak och Syrien (QISIS)* som används av Egyptens högsta islamiska auktoritet. Problematiken ligger i att inte vilja tillskriva den politiska legitimiteten till en organisation som IS som säger sig ha skapat en stat och deklarerat ett kalifat.³¹

3.2 Religion och politik

Under islams historia har religion och politik länge varit nära förknippade med varandra då kalifen hade stort inflytande på såväl teologiska som juridiska frågor. Kalifen var i förmodern tid det muslimska samhällets symbol för den överlägsenhet som Sharia representerade och ärvde respekten från sina medborgare genom att vara dess främsta företrädare. Maktförhållandena i muslimska stater kom emellertid att förändras drastiskt efter influenser från flera håll och händelser, däribland dispyter mellan olika muslimska intressen men även efter påverkan från hellenistiskt idéarv.³²

³¹ svt.se, 2016-01-20 jmf svd.se, 2016-01-26.

³² Holt, P.M. "Khalīfa". Encyclopaedia of Islam, Second Edition.

Den svenska religionshistorikern och islamologen Christer Hedin beskriver i sitt verk *Islams historia* hur en växande besvikelse över muslimska härskares utnyttjande av religionen för att hävda sina rättigheter började ta form bland muslimer på 1800-talet. Från att vara kalifer med reellt politiskt inflytande likt de abbasidiska kaliferna i Bagdad, kom en lång period mellan åren 850 till 1258 då kalifer endast satt som symboler för religiös sammanhållning. Under denna period var det vanligt att kalifens uppgift var begränsad till att välsigna dem som ägnade sig åt världsliga aktiviteter. Detta utgjorde således startskottet på den uppdelning som än idag existerar mellan den religiösa och politiska makten. Under 1800-talet uppkom diskussionen om sekularism med utgångspunkten i den politiska situationen i det osmanska riket. Det som en gång hade varit ett stort imperium hade försvagats och skulden riktades i första hand mot religionens inflytande som sultaner kunnat utnyttja för personlig vinning. Vid sidan om det osmanska rikets försvagade ställning var också inflytandet från den franska revolutionen som medfört att särskilt fokus riktats på relationen mellan religion, vetenskap och styrelseskick. Muslimer studerades i Frankrike kom i särskild kontakt med detta sekulära ideal. Detta fick följaktligen påverkan också på diskussionerna kring islamiska styrelseskick, vilket var bakgrunden till den grupp av högt ansedda teologer som samlades i Egypten under senare delen av 1920-talet för att enas om ett gemensamt åsiktsdokument i frågan. I dokumentet enades man om att kalifatet som styrelseskick varken hade stöd i Koranen eller i sunna, inte var eftersträvansvärt och att kalifatets avskaffande i historien var ett faktum.³³

Relationen mellan religion och politik i muslimska länder är idag fortsatt problematisk och det råder olika meningar om hur sambandet dem emellan bör se ut. Ett antal islamistiska rörelser med varierande inflytande har i flera muslimska länder som mål att skapa islamiska stater, även om idén om densamma varierar mycket. Bland dessa kan nämnas det Muslimska brödrskapet som är aktivt i flera arabländer samt Välfärdspartiet i Turkiet, båda starkt motarbetade då de anses hota den sekulära staten som fortfarande ses som ett ideal. Genomgående för dessa islamistiska rörelser är målet om en grundlag baserad på Koranen och Muhammeds sunna samt viljan att gå tillbaka till källorna för att göra en nytolkning av sharia, tillämpbar på de typer av institutioner

³³ Hedin, Christer. 2010, s 338-342.

och tekniker som anses behövas i en modern nutida stat. Ett exempel på hur en sådan konstellation kan se ut är den Islamiska republiken Iran, vars konstitution innebär att sharia utgör statens grund men där utrymme gjorts för ett folkvalt parlament vars uppgift är att stifta lagar. Dess handlingskraft är dock kraftigt begränsad av att de valbara kandidaterna behöver ha den religiösa auktoritetens godkännande och dess arbete ständigt övervakas av ett religiöst expertråd med vetorätt, en auktoritet som också utser vilka som får kandidera till presidentskapet och bli regeringschef i landet. Kritiken mot olika förslag till hur islamiska stater bör se ut har emellertid varit hård från såväl muslimska sekularister som religiösa auktoriteter, som menat att de religiösa nytolkningarna varit alldeles för radikala och politiserade vilket hotar den sekulära staten.³⁴

John L. Esposito som är professor i internationell rätt och islamiska studier vid Georgetown University har i sitt klassiska översiktsverk *Islam – Den raka vägen* presenterat islamiska trosföreställningar och bruk från islams födelse på 600-talet tills idag. Esposito menar att det från slutet av 1900-talet och början av 2000-talet särskilt skett ett skifte i bruket av termen jihad, som grundar sig i den muslimska politiken och den globala kommunikationen. Dess koranska, traditionella innebörd av religiösa och andliga dimensioner – strävan att följa Guds väg, leva ett moraliskt riktigt liv och strävan efter att bygga rättvisa samhällen, fick utökade tillämpningar till att också vara relevanta på dagens sociala och politiska problem. Från att vara ett kall till deltagande i pedagogiska och sociala projekt har begreppet omdefinierats av motstånds-, befrielse- och terroriströrelser till att istället vara en stridssignal i syfte att legitimera våld, mobilisera supportrar och motivera sina anhängare. Begreppet jihad kom av flera terrorgrupper under denna tid att få definiera den kamp som fördes mot dess fiender. Som exempel kan nämnas grupperna mujāhidīn, talibaner och Norra Alliansen som i Afghanistan förde ”jihad” mot varandra och mot de främmande makter som befann sig i landet, men nämnas kan också militanta muslimska grupper i Kashmir, Tjetjenien, södra Filipinerna, Bosnien, Kosovo, Hizbollah och Hamas som alla beskrivit sina strider som just jihad.

³⁴ Hjärpe, Jan. ”Islamisk stat”. Nationalencyklopedin. Jmfr Kepel, Gilles. 2006, s 33.

Bakgrunden till väpnade muslimska grupper användning av termen jihad menar Esposito är politiseringen av islam i muslimska länder, som gjort det möjligt att legitimera bruket av våld i dess olika former. I samband med politiseringen av islam har extremister kunnat hänvisa till den omtolkade läran om jihad som sedan varit grunden till att jihadkulturer vuxit fram i moskéer, skolor och religiösa utbildningsanstalter.³⁵

Även om religiösa föreställningar, om än omtolkade sådana, ofta anges som skäl till den ökade muslimska extremismen i modern tid, så bör också andra förklaringar ges utrymme. I en internationell opinionsmätning som riktades till muslimer i 30-tal länder och som representerade en miljard muslimers röster, ansåg 7 procent av de tillfrågade att terrorhandlingarna mot World Trade Center i New York var berättigade. Bland dessa var det däremot ingen som angav att detta berodde på religiösa skäl, utan det talades främst om hämnd och revolution. Politiskt missnöje mot att inte tillräckligt görs för att stävja västerländsk och amerikansk politisk dominans och ockupation nämns också som några av de främsta drivkrafterna till extremism och självmordsbombningar. Dessa dimensioner bör inte minst ses i ljuset av det uppfattade hotet mot den muslimska religiösa och kulturella identiteten.³⁶

3.3 Närvaro på sociala medier

En stor rekryteringsbas för organisationer som IS och al-Qaida har under 90-talet och 2000-talet varit den digitala arenan där propaganda kunnat spridas och nå människor över hela världen. Propagandamaterialet Dabiq Magazine är bara ett av raden exempel på hur en organisation som IS använder sig av sociala medier för att nå ut med sitt budskap. Genom sociala medier kan IS rekrytera jihadisterna för att ansluta sig till IS och strategin är både välgenomtänkt och en naturlig del i organisationens psykologiska krigsföring.

IS strategi för sociala medier har sedan tidigare studerats av Thomas Elkjer Nissen vid Försvarshögskolan i Danmark med syfte att fastläsa vilka målgrupper som finns och vilket syfte organisationen kan tänkas ha med sitt användande av sociala medier. Elkjer Nissen slår fast att IS mål med sitt användande av sociala medier är (1) att påverka

³⁵ Esposito, John L. 2011, s 280, 281.

³⁶ Ibid, s 225, 287 jmf. Bunzel, Cole. 2015, s 7.

internationella medier för att få uppmärksamhet, (2) att styra över vad som rapporteras i medier, (3) att kontra västerländsk, shiamuslimsk och regimers motpropaganda, (4) att ge sken av att vara starkare än andra jihadistfraktioner än vad som möjligtvis är fallet, (5) få kontakt med nya supportrar online, (6) rekrytera nya medlemmar, (7) att förödmjuka och skrämja motståndare, (8) att visa på välstrukturerad organisationsstruktur och (9) att insamla pengar. Målgrupperna är framförallt personer som redan sympatiserar med IS men också nya tänkbara supportrar, potentiella rekryter, donerare, internationell media, lokalbefolkningen i Irak och Syrien och den större muslimska gemenskapen (*Umma*).³⁷

Ett sätt som IS använder sig av sociala medier som Elkjer Nissen med flera identifierat är genom användandet av så kallade ”social bots” som är konton på sociala medier vars uppgift är att utge sig för att vara riktiga människor men som i själva verket är centralt administrerade av IS och skickar ut massinformation för att iscensätta folkligt politiskt stöd till organisationen. Genom dessa riktade kampanjer, ibland med hjälp av Twitter-hashtags, lyckas IS nå viktiga medieaktörer på marknaden och kan på detta sätt starta vad som ser ut som riktiga gräsrotsinitiativ men som i själva verket är resultatet av en medveten mediastrategi.³⁸

I en undersökning mellan september och december 2014 lyckades J. M. Berger och Jonathon Morgan från den amerikanska tankesmedjan Brookings Institution som inriktar sig på utrikes- och säkerhetspolitik i Mellanöstern identifiera att det existerade minst 46 000 Twitter-konton tillhörandes IS-supportrar som aktivt spred sympatier åt organisationen. Enligt deras rapport som släpptes i mars 2015 kan det röra sig om uppemot 70 000 twitterkonton som fungerar som IS förlängda arm och sprider propaganda på internet. Identifierade Twitter-konton utmärkte sig från ”normala” Twitterkonton genom att vara betydligt mer aktiva genom att sända fler meddelanden men också genom att ha betydligt fler följare med ett snitt på ungefär 1 000 följare. Bland dessa 46 000-70 000 twitterkonton så lyckades Berger och Morgan också identifiera att bland dessa var mellan 500 och 2 000 konton i kategorin högintensiva, och skickar ut meddelanden och support till IS i väldigt hög grad. Anledningen till att det stora flertalet IS-konton tros vara tämligen lågintensiva är det faktum att

³⁷ Elkjer Nissen, Thomas. 2014, s 4.

³⁸ Ibid, s 3 jmf Ferrara, Emilio. 2015, s 3-6 och Berger, J. M & Morgan, Jonathon. 2015, s 32.

högintensiva konton har störst chans att bli upptäckta av Twitter och bli nedstängda. Detta tros vara något som IS påverkats av, och därför lagt fokus på att ha stort antal konton med litet antal följare och låg aktivitet, för att inte bli avslöjade alltför fort.³⁹

Även om det är en önskvärd målsättning för företag som ägnar sig åt sociala medier såsom Twitter att få bort IS-propaganda och fundamentalism på internet, så höjer Berger och Morgan ett varningens finger för dess, möjligen oförutsedda, konsekvenser som det kan innebära. Även om IS-supportrars närvaro på Twitter kan bidra till exponerandet av IS-material inför andra som påverkar dessa att gå med i organisationen, så kan samma material likväl bidra till att stöta bort sympatisörer och få dem att vända sig bort från fundamentalistiska tankegångar. Alternativa kanaler kan således vara än mer skadliga för de som kan tänkas bli rekryterade till IS och intensifiera radikaliseringsprocessen bland unga.⁴⁰

4 Resultat och analys

Nedan följer resultatet från analysen och struktureras utifrån uppsatsens teoridel. Avgörande för denna del är hur väl IS svarar mot Lincolns teori om religioners ideologiska funktion samt Jamesons bidrag om religioners användning av mytbildningar och utopier i syfte att mobilisera följare, befullmäktiga, konsolidera och naturalisera den egna organisationen. Materialet har bestått av Dabiq Magazine 13 och Dabiq Magazine 14 och presenteras nedan i den ordning som de har behandlats. Orsaken till att materialet har behandlats i denna ordning är för att kunna identifiera ifall det skett en förändring eller antydan till diskursiv förändring i materialets innehåll från utgåva 13 till 14.

4.1 Dabiq Magazine 13

4.1.1 Ideologi

Magasinet inleds med ett hyllande förord om terrorattackerna mot San Bernardino i Kalifornien i december 2015 där 14 människor dödades och 22 andra skadades som en följd av dådet. Attacken genomfördes av Rizwan Farook och Tashfeen Malik som innan

³⁹ Berger, J. M & Morgan, Jonathon. 2015, s 2-3.

⁴⁰ Ibid, s 58.

attacken deklarerat en så kallad *bay'a* till IS-ledaren Abū Bakr al-Baghdādī, vars muslimska term deklarerar erkännandet av en persons auktoritet och sin egen underkastelse till densamma.⁴¹ Som det redogörs för i nedanstående textutdrag ålägger IS alla muslimer att genomföra terrorhandlingar mot icketroende och orättfärdiga, *kuffār*. Detta ses närmast som en kärlekshandling gentemot Allah och argumentationen bygger också på historiska paralleller till korstågen:

Muslims continue demonstrating their willingness to sacrifice everything precious to them for the sake of fulfilling their duty to Allah. ...Such was the case ... when Syed Rizwan Farook and his wife Tashfeen Malik carried out an attack on the kuffār in San Bernardino, California and succeeded in killing 14 of them and wounding 22 more... the Khilāfah's call for the Muslims to strike the crusaders in their own lands was answered once more.⁴²

Vidare i materialet riktas fokus mot den saudiarabiska regimen som författarna menar begår de allra värsta av synder med anledning av att de är väl inlästa i de islamiska texterna men ändå inte gör samma tolkningar som IS. Den saudiarabiska regimen anklagas av IS i materialet för att verka för att splittra den muslimska gemenskapen, stå allierade med korsfarande västmakter och sprida propaganda utifrån egna tolkningar av den islamska läran.⁴³ Selektivt utvalda Korantexter används vid upprepade tillfällen i syfte att argumentera för de saudiska religiösa ledarnas oförmåga att följa Koranens budskap - något som ogiltigförklarar deras auktoritet, gör dem till otrogna och därför är det muslimers skyldighet att döda även dem:

[T]hese "scholars" have broken their oaths with Allah and with the Muslims, just as they have targeted the religion with their lies and instigation against the people of jihād and piety. As Allah said, "And if they break their oaths after their covenant and defame your religion, then fight the imāms of kufr! Indeed, they shall have no oaths [of safety], that they might stop" ... Allah's Messenger also said, "Whoever comes to you wanting to break your strength or divide your unity while your matter is altogether under a single man, then kill him".⁴⁴

⁴¹ Tyan, E.. "Bay'a." Encyclopaedia of Islam, Second Edition.

⁴² *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 13*, s 3.

⁴³ *Ibid*, s 7.

⁴⁴ *Ibid*, s 8.

På många sätt är det uppenbart att IS ser Saudiarabien som ett såväl kulturellt-, religiöst- och politiskt hot mot IS kalifatbygge som i många delar innebär en önskan om intagandet av en särställning gällande tolkningsföreträdet för islamsk kultur och samhällsskick.

Ett annat land som gjort sig företrädare för islamiskt styrelseskick är den Islamiska republiken Iran, som också behandlas av magasinet. Läsaren ges en historisk överblick över det forna Persiens historia med fokus på de övergrepp som den shiitiska muslimska inriktningen beskrivs ha gjort på den tidigare sunnimuslimska majoriteten i landet. I redogörelsen används benämningen Rāfidī om shiamuslimer, en i folkmun nedvärderande term oftast använd av framförallt salafistiska sunnimuslimer om shiamuslimer vars innebörd härstammar från den arabiska termen för ordet avvisa, syftandes på den grupp av muslimer som avvisade Abū Bakr och ‘Umar som efterföljare till Muhammad vid hans död och istället förordade Muhammads kusin Ali som rättmätig efterföljare.⁴⁵ Slutsatsen efter en längre redogörelse om varför Irans och shiamuslimers tolkning av de heliga skrifterna är felaktig, är att Iran inte kan sägas företräda islam utan är en kult vars intresse företräddelsevis är att uppehålla en persisk snarare än muslimsk identitet:

Today's Rāfidah are undoubtedly a continuation of this cult as they practice the same Rafd, implement the same policies ... and propagate the same Persianism.⁴⁶

Argumentationen mot såväl den saudiarabiska som iranska regimen vittnar om att IS genom framförallt teologiska argument försöker väcka muslimers misstro mot dessa regimer för att själv framstå i god dager och övervinna andra muslimers stöd. Denna bild stärks också av att materialet lyfter fram IS attacker i uteslutande positiv bemärkelse, beskriver andra länders interpretation av de heliga skrifterna som falska och gör ingen skillnad mellan icke-muslimer som kämpar mot IS och andra muslimer som gör detsamma.⁴⁷ Att använda islam och den strikta tolkning av densamma som IS gör, är heller inget som görs i det dolda utan görs uttryckligen och öppet. Den ideologi som IS kretsar sitt kalifatbygge kring är mycket intimt kopplad med den stränga

⁴⁵ Kohlberg, E.. "al-Rāfiḍa." *Encyclopaedia of Islam*, Second Edition.

⁴⁶ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 13*, s 10.

⁴⁷ *Ibid*, s 14.

korantolkning IS gör, som den muslimska gemenskapen (*ummah*) uppmanas att ansluta sig till och arbeta för:

The Khilāfah ... builds unity between the Muslims and prevents division. It also steers their affairs. Likewise, the solutions to all the issues of the Ummah lie in the establishment of the Khilāfah. Allah has now bestowed it upon us out of His tremendous favor and grace. So be thankful for Allah's blessing and He will increase it for you, and the first aspect of showing thankfulness is to recognize His blessing and head to the land of the Khilāfah. Therefore, I call on all the Muslims on the face of the earth and say to them: Come forth to strengthen and unify the ranks of the Muslims. Come forth to support Allah's religion revealed from above the seven heavens.⁴⁸

4.1.2 Framtida visioner

Materialet vittnar om att IS framtida visioner är starkt förknippad med den väpnade kamp som organisationen för mot de som bedöms vara dess fiender, med slutmålet att ta kontroll över historiskt betydelsefulla städer och platser. Historiska paralleller dras exempelvis till städerna Konstantinopel och Rom:

...the Islamic State is here to stay. It is a state that inflicts just terror against its infidel, pagan, and apostate enemies. And it will continue to expand until its banner flutters over Constantinople and Rome. Until then, let the crusaders get used to the sound of explosion and the image of carnage in their very own homelands.⁴⁹

I materialet målar IS även upp bilden av att kämpa för muslimers rätt att få utöva alla delar av sin religion, i motsats till att låta icke-trogna och muslimer med fel tolkning av islam begränsa muslimers utövning av densamma. Den världsbild som framställs är polariserad mellan de som står med IS och de beskrivna som kuffār, otacksamma, och murtaddīn, avfällingar från den religiösa gemenskapen⁵⁰, som beskrivs samarbeta mot världens muslimer. IS vision om framtiden innefattar således i första hand en enad muslimsk gemenskap under ledning av IS strikta tolkning av islam:

Look around, all the sects of kufr and atheism as well as the sects of apostasy have gathered. They have gathered against the Muslims. They do not leave the Muslims to

⁴⁸ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 13*, s 54.

⁴⁹ *Ibid*, s 47.

⁵⁰ Heffening, W.. "Murtadd." *Encyclopaedia of Islam*, Second Edition.

practice the religion in its entirety and thus become completely for Allah ...They don't want the Muslims to rule all aspects of their lives based on the commands and prohibitions of Allah. Therefore, I advise you that just as the kuffār and murtaddīn have gathered against you to prevent you from establishing your religion, to move Islam out of their way, and end it... I advise you for the sake of Allah to unite and gather against the world of kufr, apostasy, and atheism.⁵¹

Utifrån en hermeneutisk tolkning av IS användning av historiska identiteter och mytbildningar, med återkommande hänvisningar till koranverser och skildringar ur Muhammads liv, är det tydligt att IS med Jamesons språkbruk använder sig av en positiv hermeneutik. Profetiska texter används återkommande i syfte att argumentera för muslimers uppslutning bakom IS och för att gå till motattack mot andra muslimska organisationers ovilja att göra detsamma. Legitimiteten för IS handlingar ligger just i att de enligt organisationen är förankrade i Guds ord och vilja, som proklameras med hjälp av texter ur koranen. För IS utgör det möjligtvis inget hinder att de samhällen som skildras av de religiösa texterna var mer primitiva. Då de religiösa texterna skildras utifrån sin transcendentia och ofelbara status är de att betrakta som en vägledning för hur muslimer idag bör leva och verka, och därför finns det ingen anledning att poängtera skillnader mellan människor som levde då som nu. Tvärtom förstärker materialet likheter mellan profetiorna ur koranen och människor som lever idag:

I also advise my Muslims brothers in the Khilāfah to exert everything they possess in terms of effort and jihād, and to sacrifice everything precious and dear to them, and to not spare any effort, even if it's small, and to do all that for the sake of strengthening their Khilāfah, and to not disobey Allah openly or in secret – for blessings are reduced and taken away due to sins – and to work hard to direct all aspects of their lives in accordance with the Book and the Sunnah, and to not violate any of the Khalīfah's orders so that Allah does not become angry with them. {O you who have believed, obey Allah and obey the Messenger and those in authority among you} [An-Nisā': 59].⁵²

4.2 Dabiq Magazine 14

4.2.1 Ideologi

Magasinet inleds med en skildring av den verklighet som muslimer boendes i IS kalifat beskrivs ha levt med under två års tid. En verklighet genomsyrad av flygräder, utspridda

⁵¹ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 13*, s 53-54.

⁵² *Ibid*, s 54.

kroppsdelar och spillt blod på kalifatets gator - som ett resultat av våld utfört av ”korsfarare”, ett ord som används generellt i texten om västmakter. Dessa handlingar beskrivs enbart stärka hämndlysten hos den drabbade befolkningen, något som IS avser att skörda frukterna ifrån i nya terrorattacker mot väst.⁵³ Med hyllande ord beskrivs även hur Paris tidigare attackerats som en varning, Bryssel som en påminnelse och att fler och ännu större attacker kommer att ske, som ett svar på västmaktens närvaro i Irak.⁵⁴

Trots att flera internationella organisationer rapporterat om att majoriteten av IS offer hittills varit muslimer⁵⁵, menar organisationen i magasinet att en enda muslims död är mer tragisk än en massaker på alla världens icketroende och orättfärdiga⁵⁶, *kāfir*:

The death of a single Muslim, no matter his role in society, is more grave to the believer than the massacre of every kāfir on earth ... Any disbeliever standing in the way of the Islamic State will be killed, without pity or remorse, until Muslims suffer no harm and governance is entirely for Allah.⁵⁷

Ovanstående citat kan tyckas avslöja en något paradoxal inställning i IS resonemang i den meningen att IS ger sken av att värdera muslimers liv väldigt högt samtidigt som IS proklamerar terror mot såväl icke-muslimer som muslimer. IS kollektiva identitet omfattar emellertid inte den breda definition av islam som den stora majoriteten av världens muslimer ansluter sig till, utan materialet gör tydligt att definitionen för vilka IS betraktar som muslimer är begränsad till de som bejakar IS strikta tolkning⁵⁸ och väljer att delta i samma aktiviteter.

En viktig aspekt när det kommer till konstruerandet av den kollektiva identiteten *inom* den kulturella/religiösa gemenskapen är också redogörelsen för dess ramar och hur gemenskapen skiljer sig gentemot *övriga* kulturella/religiösa gemenskaper. För IS är uppdelningen mellan *vi och dem* tydlig:

⁵³ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 14*, s 4.

⁵⁴ *Ibid*, s 4.

⁵⁵ independent.co.uk, 2016-05-11.

⁵⁶ Björkman, W.. "Kāfir." *Encyclopaedia of Islam*, Second Edition.

⁵⁷ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 14*, s 4.

⁵⁸ *Ibid*, s 10, 14, 17, 19, 30, 38 mfl.

In reality, there are only two religions. There is the religion of Allah, which is Islam, and then the religion of anything else, which is kufr. Allah said, {Verily, the religion according to Allah is Islam} [Āl ‘Imrān: 19], and He said, {And whoever seeks other than Islam as a religion, it will never be accepted of him, and he will be among the losers in the end} [Āl ‘Imrān: 85].⁵⁹

En röd tråd i tidigare upplagor av magasinet har varit att ifrågasätta andra muslimska aktörer med religiös och politisk makt genom att påtala deras felaktiga tolkningar av islam, utifrån IS synsätt. Detta nummer av magasinet riktar sitt huvudsakliga fokus mot det Muslimska Brödraskapet som framförallt är verksamt i Egypten. Muslimska Brödraskapet, liksom de saudiarabiska och iranska regimerna beskrivs i materialet som avfallingar från den religiösa gemenskapen eftersom de inte tolkar skrifterna på samma vis som IS.⁶⁰

Muslimska Brödraskapet utgör liksom andra aktörer som legitimerar sin makt på muslimsk grund, ett hot mot IS maktmonopol i regionen. Ett av skälen till att IS väljer att lägga sådan kraft på detta, vid sidan om maktpolitiska skäl, kan också vara att det är en del i strategin i att mobilisera sina följare och stärka den egna organisationen. På detta sätt särskiljer sig IS från övriga aktörer som många gånger utåt sett verkar använda religionen av samma skäl som IS, att legitimera sin makt. Ett utav huvudargumenten att sluta upp bakom IS kalifatbygge är dessutom att det vore att följa Guds vilja för den muslimska gemenskapen att enas under ett styre:

First, it is an obligation upon all Muslims to unite under a single Qurashī imām and not remain divided. Allah says, {And hold firmly to the rope of Allah all together and do not become divided} [Āl ‘Imrān: 103]⁶¹

4.2.2 Framtida visioner

Jameson talar om två hermeneutiska synsätt som texter kan använda sig av när de behandlar historiska identiteter och mytbildningar, en negativ och positiv hermeneutik. Dabiq Magazine knyter tydligt an till den positiva hermeneutiska traditionen då

⁵⁹ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 14*, s 8.

⁶⁰ *Ibid*, s 43.

⁶¹ *Ibid*, s 58.

magasinet tenderar att förstärka de historiska likheterna mellan skildringar ur koranen och människor som lever idag. Det kanske allra tydligaste exemplet på detta i magasinet är nedanstående citat där historiska paralleller aktualiseras till modern tid genom användning av begrepp som "the Hour", den sista tiden, och "the final battle", en referens till ett historiskt slag nedskrivet i haditherna (vilket kommer att behandlas senare):

Therefore, hasten to pledge allegiance to the Khalīfah of the Muslims and join the ranks of the Khilāfah's soldiers. I advise you to "adhere to the jamā'ah of the Muslims and their imām" as the Prophet advised Hudhayfah when asked about the end of times. And indeed we are approaching the Hour and the ground is being prepared for the final battle of al-Malhamah, and undoubtedly the final victory will be for the believers, bi idhnillāh.⁶²

The final battle of al-Malhamah knyter tydligt an till hadithen 4295 i Book of Battles (Kitab Al-Malahim) som var ett slag Muhammad deltog i mot den historiskt viktiga staden Konstantinopel och mot Dajjāl, en mytisk ondsint varelse som enligt muslimsk mytologi sägs visas vid slutet av tiden som den apokalyptiska motståndaren till Jesus⁶³:

The Prophet (ﷺ) said: Malhama Alkubra (the greatest war), the conquest of Constantinople and the coming forth of the Dajjal (Antichrist) will take place within a period of seven months.⁶⁴

De profetior som IS refererar till i materialet om den sista tiden (*the Hour, Day of Judgement, Last Day* osv) vittnar om att dessa är nära förknippade med IS framtida visioner. I materialet förekommer dessa referenser ofta tillsammans med idén om kalifatets upprättande som proklamerar vara ett tecken på att den sista tiden snart kommer att infinna sig och domedagen närma sig:

The Prophet has promised us that this religion will reach wherever night and day reaches. And in the authentic hadīth collected in the musnad of Imām Ahmad in which the Prophet mentioned the various sequential stages the Ummah would go through until the Last Day, he remained silent after mentioning the stage of

⁶² *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 14*, s 65.

⁶³ Cook, David B.. "Dajjāl." *Encyclopaedia of Islam*, THREE.

⁶⁴ askimam.org, 2016-05-12 jmf sunnah.com, 2016-05-12.

khilāfah upon the prophetic methodology, indicating that this would be the final stage of the Ummah before the Day of Judgment.⁶⁵

5 Sammanfattande slutsats

Nedan sammanfattas resultatet och analysen för att besvara uppsatsens frågeställningar. Denna redogörelse kommer att presenteras under respektive frågeställning nedan.

5.1 Genom vilka kommunikativa metoder försöker IS mobilisera sina följare och stärka den egna organisationen?

Analysen visar på återkommande inslag av IS strävan av att framstå som den enda sanna uttolkaren av islam, vilket stärks av försöken till att svartmåla och ”avväpna” sina motståndares auktoritet och legitimitet genom referenser till selektivt utvalda texter ur religiösa skrifter. Analysen visar också på att den religiösa identiteten utgör den centrala domänen i kulturen inom IS. Mobilisationen utav följare bygger på uppfattningen att IS företräder den enda rätta tolkningen utav islam, en tolkning som uppmanar till våld och motstånd mot alla som inte accepterar samma tolkning. Argumentationen bygger på återkommande anspelningar till historiska händelser som andra muslimer kan knyta an till och som IS återuppväcker genom apokalyptisk anspelning.

Det gör sig på många sätt påtagligt i materialet att IS kollektiva identitet huvudsakligen vilar på muslimsk grund, emellertid dock i modifierad form. Med bakgrund av de aktiviteter som IS kallar muslimer till att göra, däribland att föra jihad och bruka våld mot de som inte följer IS, tenderar IS att försöka stärka den egna organisationen genom att tillföra den kollektiva identiteten inslag av egna ceremoniella aktiviteter, som enligt Lincoln är en viktig del i identitetsskapandet hos religiösa organisationer. IS tenderar således att sträva efter det paradoxala i att ämna skapa nya muslimska traditioner genom rigida tolkningar som historiskt kanske aldrig någonsin tidigare varit en del av muslimsk tradition. Exempel på detta agerande kan ses i tolkningen av jihad och den proklamerade förpliktelsen för vanliga muslimer att terrorisera de som inte godtar IS tolkning av islam.

⁶⁵ *Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 14*, s 64.

Uppsatsens redogörelse och analys av textmaterialets innehåll visar på stor överensstämmighet med den kulturformsmodell som Bruce Lincoln benämner som maximalistisk då det är uppenbart att religionen intar rollen som central domän i den kultur som IS avser att skapa och förstärka inom den egna organisationen. Genom att lägga stort fokus på grupper som IS beskriver som fiender distanserar sig organisationen från andra konkurrerande aktörer som likt IS hävdar sig vara uttolkare av islam, och stärker på detta sätt den kollektiva identiteten inom gruppen.

5.2 Vilka drömmar och visioner har IS för framtiden?

Analysen visar på att IS drömmar och visioner för framtiden uppträder på framförallt två olika sätt. Den allra största mängden information som åskådliggör organisationens drömmar och visioner för framtiden behandlar den egna organisationens ambitioner att nå framgång politiskt, regionalt som militärt, och desto mindre berör IS vad de ämnar göra med den makt de tillskansar sig. De drömmar och visioner som berör den egna organisationens ambitioner att nå framgång skulle på detta sätt gå att dela in i tre ansatser:

- (1) Förvärva politisk makt och förfoga kontroll över regionala landområden innehållande historiskt viktiga platser.
- (2) Vinna stöd för sin tolkning av Islam och få andra muslimer att acceptera ett muslimskt kalifat styrt av IS.
- (3) Förlöjliga och slå undan benen för teologiska och politiska motståndares argument och legitimitet att vara företrädare för islam.

Gällande den första ansatsen benämns vid ett flertal tillfällen platser som Konstantinopel och Rom, men även platser som Bryssel och Paris efter deras anseende som viktiga kulturella och politiska centralorter i Europa. Denna ansats riktar sig särskilt mot västerländska fiender i syfte att hota externa aktörer. De övriga två ansatserna skiljer sig gentemot den första genom att de tenderar att rikta sig till det stora flertalet muslimer. Trösklarna är här möjligtvis lägre för de muslimer som redan sedan tidigare anslutit sig till salafistisk religiös tolkning med anledning av deras teologiska likheter, rörande synen på våldsbejakning och tolkning av Sharia. Dessa ansatser yttrar sig också genom IS kall för muslimer att, som organisationen uttrycker sig, leva fullt ut efter islam. På detta sätt beskrivs återupprättandet av ett muslimskt kalifat som Allahs plan. Andra teologiska och

politiska organisationer med muslimsk grund som inte ställer upp på samma tolkningar som IS förlöjligas och beskrivs återkommande som avfällingar från den religiösa gemenskapen, otrogna och som feiga för att inte vilja erkänna religionens sanna natur.

Det andra sättet som IS drömmar och visioner yttrar sig på i materialet berör organisationens ambitioner med den makt de tillskansat sig. Detta sätt skulle kunna ses som ett uttryck för IS eskatologiska historieanvändning och tron på en kommande apokalyps, något som även The Clarion Project rapporterat om.⁶⁶ Genom att händelser som sker i IS närhet till viss mån stämmer in på heliga profetior kan organisationen använda dessa händelser för att samla stöd för att *den sista tiden* är kommen, vilket stärks genom referenser till *the Last Day*, *Domedagen* och Dajjal, antikrist. Med andra ord är en viktig del av IS drömmar och visioner för framtiden förknippad med tron på att organisationen står ytterst ansvarig i införlivandet av den yttersta tiden i enlighet med de heliga skrifternas profetior.

6 Avslutande diskussion

Uppsatsens syfte har varit att utifrån ett diskursanalytiskt förhållningssätt studera materialet *Dabiq Magazine 13* och *14* med avsikten att undersöka vilka metoder IS använder sig av för att mobilisera följare och stärka den egna organisationen samt att försöka ta reda på vilka drömmar och visioner IS har för framtiden. Det teoretiska materialet har bestått av Bruce Lincolns teori om kulturellt identitetsskapande och kulturformsmodeller samt Fredric Jamesons hermeneutiska teori om texters användning av historiska identiteter och mytbildningar. Detta genomfördes och resulterade i att uppsatsens frågeställningar kunnat besvaras. Analysen presenterades i den ordning materialet gått genom med förhoppningen om att kunna identifiera ifall det skett en förändring eller antydning till diskursiv förändring i materialets innehåll från utgåva 13 till 14. Någon tydlig förändring av sådant slag har dock inte kunnat påkallats, de två magasinerna har huvudsakligen skiljt sig genom att ta upp olika händelser och presenterat fördömanden mot olika parter.

⁶⁶ clarionproject.org, 2016-05-13.

Resultatet visar på IS strategi och ambition att mobilisera följare och stärka den egna organisationen genom konsekvent framställan av organisationen som den enda teologiskt korrekta bland de islamistiska rörelserna, vars verksamhet andra muslimer har en skyldighet att ansluta sig till för att inte riskera att hotas av IS. Emellertid tenderar IS kollektiva identitet att inte enbart försöka stärkas genom referenser till allmänna muslimska attribut utan snarare genom att göra extrema tolkningar av begrepp som jihad till eftersträvansvärd norm och upplyft som en viktig ceremoniell aktivitet inom gruppen. Analysen har också visat på hur IS drömmar och visioner för framförallt är koncentrerade kring IS egna maktambitioner politiskt som regionalt. När organisationen talar om vad man ämnar göra med denna makt, framkommer det tydligt att dessa visioner är nära besläktade med profetior och tron på en kommande apokalyps där IS ser som sin uppgift att införliva Guds vilja.

Uppsatsens analys av IS mobilisation av följare, stärkandet av den egna organisationen och dess drömmar och visioner om framtiden stärker tidigare forskning på området och bekräftar den bild av IS som en expansiv, strategiskt medveten organisation med förhoppning om att vinna stöd för dess extrema tolkning bland den internationella muslimska gemenskapen. IS tyranniska metoder har hittills i huvudsak resulterat i nästintill uteslutande fördömanden för dess tolkning av de heliga skrifterna, deras sedan tidigare militära framgångar stöter på allt större motstånd och det ökade antalet IS-attacker på bortaplan beskrivs allt oftare i media som ett bevis på organisationens motgångar på hemmaplan. Resultatet från uppsatsen bidrar till att öka kunskapen om organisationen och komplettera tidigare forskning genom dess teoretiska appliceringar, användandet av dagsaktuellt material och dess slutsatser som kastar nytt ljus på komplexiteten i IS ideologiska struktur och organisationens drömmar och visioner för framtiden.

7 Didaktisk reflektion

Religionskunskapen som ämne på gymnasiet innehåller många aspekter av hur religiösa föreställningar och religioner påverkar människors vardag på en rad olika vis, exempelvis gällande människosyn och identitetsuttryck. Inom detta ämnesområde ges elever och lärare också möjligheter att kunna diskutera och problematisera dessa förhållanden och hur extrema uttrycksformer av dessa föremål kan ge stora

konsekvenser för individer, grupper och samhällen. Att dessa frågor ges tillfälle att diskuteras öppet är också av stor vikt för att ge elever verktyg att själva kunna identifiera dessa uttryck om de stöter på dem i sin egen vardag - något som materialet i denna uppsats också visat på inte alls är omöjligt med tanke på IS-propagandans stora spridning framförallt i den yngre gruppen.

Enligt Skolverkets läroplan för ämnet Religionskunskap ska bland annat följande behandlas i kursen:

- Olika människosyn och gudsuppfattningar inom och mellan religioner.
- Individers och gruppers identiteter och hur de kan formas i förhållande till religion och livsåskådning utifrån till exempel skriftliga källor, traditioner och historiska och nutida händelser.
- Analys av argument i etiska frågor med utgångspunkt i kristendomen, övriga världsreligioner, livsåskådningar och elevernas egna ställningstaganden.⁶⁷

Inom dessa områden är det min uppfattning att en presentation utav en organisation som IS och dess användning av religiösa urkunder skulle lämpa sig mycket väl i undervisningen för att exemplifiera hur religiösa föreställningar och extrema avarter utav densamma, kan påverka människors uppfattningar i övrigt. Ska ett sådant material presenteras inför elever gäller det samtidigt att läraren är väl inläst i ämnet och kan argumentera för sitt val av material. Det råder liten tvekan till att ämnesområdet som sådant kan uppfattas som känsligt att ta upp i en undervisningssituation och av denna anledning kan det finnas en risk att vissa ämneslärare som undervisar i religionskunskap väljer att inte ta upp ämnesområdet. Därför är det av stor vikt att material som sprider kunskap om organisationer som IS också når ut till andra ämneslärare i religionskunskap som en del av den fortbildning som är nödvändig för att garantera kvaliteten inom ämnet framöver och för att ge lärare verktyg till att fylla kursen med intressant innehåll.

⁶⁷ Skolverket, *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola*. 2011, s 138.

Referenser

Berger, J. M. och Morgan, Jonathon. 2015. *The ISIS Twitter Census - Defining and describing the population of ISIS supporters on Twitter*. The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, The Brookings Institution.

http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Papers/2015/03/isis-twitter-census-berger-morgan/isis_twitter_census_berger_morgan.pdf?la=en, hämtad 2016-01-29.

Björkman, W.. "Kāfir." Encyclopaedia of Islam, Second Edition. Edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs. Brill Online, 2016. Reference. Stockholm University Library. 20 March 2016

<http://referenceworks.brillonline.com.ezp.sub.su.se/entries/encyclopaedia-of-islam-2/kafir-SIM_3775>

First appeared online: 2012

First Print Edition: isbn: 9789004161214, 1960-2007

Bunzel, Cole. 2015. *From Paper State to Caliphate: The Ideology of the Islamic State*.

The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, The Brookings Institution. <http://www.brookings.edu/~media/Research/Files/Papers/2015/03/ideology-of-islamic-state-bunzel/The-ideology-of-the-Islamic-State.pdf?la=en>, hämtad 2016-01-29.

Cockburn, Patrick, *The Jihadis Return – ISIS and the New Sunni Uprising*. OR Books: London, 2014.

Cook, David B.. "Dajjāl." Encyclopaedia of Islam, THREE. Edited by: Kate Fleet, Gudrun Krämer, Denis Matringe, John Nawas, Everett Rowson. Brill Online, 2016. Reference. Stockholm University Library. 21 May 2016

<http://referenceworks.brillonline.com.ezp.sub.su.se/entries/encyclopaedia-of-islam-3/dajjal-COM_25826>

Elkjer Nissen, Thomas. 2014. *Terror.com: IS's Social Media Warfare in Syria and Iraq*. Royal Danish Defence College: Institute for Military Operations, vol. 2:2.

<http://pure.fak.dk/portal/en/publications/terrorcom%2852ba1ca1-b61f-492f-adc5-5aefe2bb1b86%29.html>, hämtad 2016-01-19.

Esposito, John L., *Islam: den raka vägen, 2.*, [rev. och uppdaterade] uppl. Studentlitteratur: Lund, 2011.

Fairclough, Norman. *Critical Discourse Analysis*.

https://www.academia.edu/3791325/Critical_discourse_analysis_2012, hämtad 2016-03-15.

Ferrara, Emilio. 2015. *Manipulation and abuse on social media*. School of Informatics and Computing of Indiana University, Bloomington USA.

http://delivery.acm.org.proxy.lnu.se/10.1145/2750000/2749283/a4-ferrara.pdf?ip=194.47.65.106&id=2749283&acc=ACTIVE%20SERVICE&key=74F7687761D7AE37%2EE56DE719778358CD%2E4D4702B0C3E38B35%2E4D4702B0C3E38B35&CFID=748704604&CFTOKEN=17980545&acm_=1454063569_2a0567ae9a06997f6e3adf5ffc72db06, hämtad 2016-01-29.

Franzén, Ida. 2015. *The spark has been lit – En diskursanalys av Islamiska Statens tidning Dabiq Magazine*. Kandidatuppsats. Institutionen för kulturvetenskaper (KV). Linnéuniversitetet. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:790391/FULLTEXT01.pdf>, hämtad 2016-01-15.

Geels, Antoon, Wikström, Owe, DeMarinis, Valerie, Hermanson, Jan & Junus, Petra, *Den religiösa människan: en introduktion till religionspsykologin*, 3., [uppdaterade och omarb.] utg., Natur & kultur, Stockholm, 2012.

Hedin, Christer, *Islams historia: tro och traditioner genom tiderna*, 1. uppl., Dialogos, Stockholm, 2010.

Heffening, W.. "Murtadd." Encyclopaedia of Islam, Second Edition. Edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs. Brill Online, 2016. Reference. Stockholm University Library. 18 May 2016
<http://referenceworks.brillonline.com.ezp.sub.su.se/entries/encyclopaedia-of-islam-2/murtadd-SIM_5554>

First appeared online: 2012

First Print Edition: isbn: 9789004161214, 1960-2007

Hjärpe, Jan. Nationalencyklopedin, Islamisk stat, <http://www.ne.se.proxy.lnu.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/islamisk-stat>, hämtad 2016-01-26.

Jameson, Fredric, *The political unconscious: narrative as a socially symbolic act*, Routledge, London, 2002 [1981].

Kepel, Gilles, *Kampen om islam*, Atlas, Stockholm, 2006.

Kihlström, Linnea. 2014. *Bilden av Islamiska staten – en analys av hur jihadiströrelsen använder sig av rörligt bildmaterial*. Kandidatuppsats. Institutionen för historia och samhällsstudier. Södertörns högskola. <http://sh.diva-portal.org/smash/get/diva2:813603/FULLTEXT01.pdf>, hämtad 2016-02-03.

Kohlberg, E.. "al-Rāfida." Encyclopaedia of Islam, Second Edition. Edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs. Brill Online, 2016. Reference. Stockholm University Library. 17 May 2016
http://referenceworks.brillonline.com.ezp.sub.su.se/entries/encyclopaedia-of-islam-2/al-rafida-SIM_6185

First appeared online: 2012

First Print Edition: isbn: 9789004161214, 1960-2007

Lister, Charles R., *The Islamic State: a brief introduction*, Washington D.C.: The Brookings Institution, 2015.

Lincoln, Bruce, *Holy terrors: thinking about religion after September 11*, 2. ed., Univ. of Chicago Press, Chicago, 2006

Skolverket. *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*, Skolverket, Stockholm, 2011.

Tyan, E.. "Bay‘a." Encyclopaedia of Islam, Second Edition. Edited by: P. Bearman, Th. Bianquis, C.E. Bosworth, E. van Donzel, W.P. Heinrichs. Brill Online, 2016. Reference. Stockholm University Library. 19 March 2016

http://referenceworks.brillonline.com.ezp.sub.su.se/entries/encyclopaedia-of-islam-2/baya-COM_0107

First appeared online: 2012

First Print Edition: isbn: 9789004161214, 1960-2007

Zelin, Aaron Y. "The War between ISIS and al-Qaeda for Supremacy of the Global Jihadist Movement", Research Notes (Number 20, 2014, Washington Institute for Near East Policy),

http://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote_20_Zelin.pdf, hämtad 2016-01-16.

Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise, *Diskursanalys som teori och metod*, Studentlitteratur: Lund, 2000.

Källor

Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 13, "The Rafidah: From Ibn Sa'ba to the Dajjal"

<http://www.clarionproject.org/factsheets-files/Issue-13-the-rafidah.pdf>, hämtad 2016-03-10.

Islamic State (ISIS) Magazine: Dabiq Issue 14, "The Murtadd Brotherhood"

<https://www.clarionproject.org/docs/Dabiq-Issue-14.pdf>, hämtad 2016-05-19.

Elektroniska källor

Ask Imam

http://askimam.org/public/question_detail/28897, 2016-05-12.

The Clarion Project

<http://www.clarionproject.org/analysis/dabiq-islamic-state-wants-battle-end-days>, 2016-05-13.

Independent

<http://www.independent.co.uk/news/world/europe/paris-attacks-isis-responsible-for-more-muslim-victims-than-western-deaths-a6737326.html>, 2016-05-11.

NY Times

http://www.nytimes.com/interactive/2015/06/17/world/middleeast/map-isis-attacks-around-the-world.html?_r=0, 2016-05-09.

SvD

<http://www.svd.se/svenska-regeringen-slopar-is--borjar-saga-daesh/om/kriget-mot-is>, 2016-01-26.

SVT

<http://www.svt.se/nyheter/utrikes/is-daesh-isil-eller-oslamiska-staten>, 2016-01-20.

Sunnah.com

<http://sunnah.com/abudawud/39>, 2016-05-12.

Bilaga A: Analys av Dabiq Magazine 13

Ideologi

Allah, God, Muhammad	309
Muslim, Muslims, Muslimāt	133
Islam, Islamic	113
Kufr, Kuffār, Kāfir	78
Jihād, Jihādi	55
Crusader, Crusaders	41

Framtida visioner

Crusader	39
Nationalist	18

Bilaga B: Analys av Dabiq Magazine 14

Ideologi

Allah, God, Muhammad	392
Islam, Islamic	198
Muslim, Muslims, Muslimāt	192
Kufr, Kuffār, Kāfir	91
Jihād, Jihādi	86
Crusader, Crusaders	37

--	--

Framtida visioner

Crusader	37
Last Day	5
Nationalist	4
Day of Judgment	2